

Міністерство освіти і науки України
Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України
Департамент освіти і науки Полтавської обласної військової адміністрації
Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка
Лубенський лісотехнічний фаховий коледж
Хорольський ботанічний сад
Всеукраїнська екологічна ліга
Полтавська академія неперервної освіти
імені М. В. Остроградського
Рівненський державний гуманітарний університет
Полтавський обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді
Полтавський краєзнавчий музей імені Василя Кричевського

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної конференції
«БІОРІЗНОМАНІТТЯ: ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА ТА МЕТОДИЧНІ
АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»
(Присвячена 75 річниці з дня заснування дендропарку
імені В.Д. Байтали Лубенського лісотехнічного фахового коледжу)

01 травня 2025 р.

м. Лубни

УДК 574.1(062)
Б63

Друкується за рішенням Вченої ради Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (протокол № 14 від 29.05.2025 р.)

Редакційна колегія:

Дяченко-Богун Марина Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри ботаніки, екології та методики навчання біології ПНПУ імені В. Г. Короленка;

Гомля Людмила Миколаївна – кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри ботаніки, екології та методики навчання біології ПНПУ імені В. Г. Короленка;

Шкура Тетяна Володимирівна – кандидат біологічних наук, доцент кафедри ботаніки, екології та методики навчання біології ПНПУ імені В. Г. Короленка;

Красовський Володимир Васильович – кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник, директор Хорольського ботанічного саду;

Рокотянська Вікторія Олексіївна – кандидат сільськогосподарських наук, асистент кафедри ботаніки, екології та методики навчання біології ПНПУ імені В. Г. Короленка;

Сагайдак Віталіна Романівна - асистент кафедри ботаніки, екології та методики навчання біології ПНПУ імені В. Г. Короленка;

Кушнірчук Анна Михайлівна – старший лаборант кафедри ботаніки, екології та методики навчання біології ПНПУ імені В. Г. Короленка;

Бова Анна Юріївна – старший лаборант кафедри ботаніки, екології та методики навчання біології ПНПУ імені В. Г. Короленка.

Рецензенти:

Білаш Сергій Михайлович – доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри анатомії з клінічною анатомією та оперативною хірургією Полтавського державного медичного університету.

Писаренко Павло Вікторович – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля Полтавського державного аграрного університету.

Б63 БІОРИЗНОМАНІТТА: ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ (присвячена 75 річниці з дня заснування дендропарку імені В.Д. Байтали Лубенського лісотехнічного фахового коледжу): матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м. Лубни, 01 травня 2025 р.). – Полтава : ПНПУ імені В. Г.Короленка, 2025. – 308 с.

Вміщені матеріали фундаментального дослідження фіторізноманіття, заходів щодо його збереження та збагачення у науково-дослідних установах та навчальних закладах України. Для науковців різних профілів, біологів, екологів, фахівців заповідної справи, викладачів, учителів, аграріїв, аспірантів, магістрантів, студентів.

УДК 574.1(062)

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів та посилань несуть автори статей.

© Авторський колектив, 2025

©ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2025

промисловості та активна участь громадськості можуть стати запорукою реальних змін у сфері охорони якості повітря в регіоні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державна служба статистики України. Охорона навколишнього природного середовища в Україні. Статистичний збірник. – Київ, 2022.
2. Байда В. Г., Кравченко І. В. Екологічна безпека урбанізованих територій: монографія. – Дніпро: НГУ, 2020.
3. Редько І. М. Екологічний моніторинг: навчальний посібник. – Київ: Ліра-К, 2021.
4. Савицький В. І., Пархоменко О. М. Основи охорони атмосферного повітря: підручник. – Харків: ХНАМГ, 2019.
5. Brundtland G. H. Our Common Future. – Oxford: Oxford University Press, 1987.
6. European Environment Agency. Air Quality in Europe – 2023 Report. – Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2023.
7. UN Sustainable Development Goals (SDGs). Goal 11: Sustainable Cities and Communities. – United Nations, 2015.

ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ЗНАЧЕННЯ ЗЕЛЕНИХ НАСАДЖЕНЬ МІСТА ТЕРНОПІЛЬ (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ОПИТУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ)

Кузик І.Р., доктор філософії (Ph.D) з наук про Землю

Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка

Зелена зона м. Тернопіль, точніше її лісопаркова частина, включає зелені насадження загальною площею 2690 га. З яких, 577 га – зелені насадження загального користування (450 га – парки, 10,5 га – сквери, 5,5 га – бульвари, 111 га – насадження житлових кварталів); 321 га – зелені насадження обмеженого користування; 433 га – зелені насадження

спеціального призначення; 357 га – ліси, 339 га – землі під водою, 406,5 га – газони, пасовища і сіножаті та 256,5 га – багаторічні насаджень приватної забудови [5, с. 73].

Нами проведено інтернет-опитування мешканців м. Тернопіль на предмет функціонального використання та актуальних проблем зелених зон міста. Участь в опитуванні взяло 224 особи, з яких 5% віком до 17 років, 50% – віком 18-35 років, 43% – 36-60 років та 2% – люди старше 61 року (рис. 1а). Більша частина респондентів були жінки (57%), за соціальним статусом в опитуванні взяли участь працюючі люди (66%), студенти (30%), пенсіонери та учні (4%) (рис. 1б).

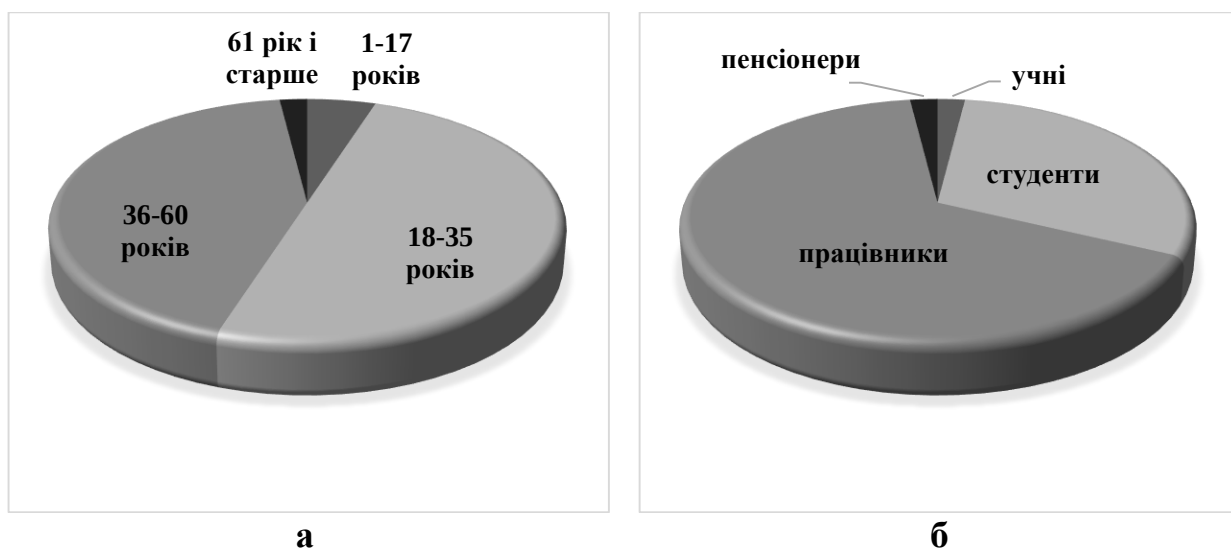

Рис. 1. Розподіл респондентів за віком (а) та соціальним статусом (б)

Найбільшою популярністю у м. Тернопіль, за результатами опитування населення, користуються парки, сквери та водні об'єкти, зокрема тернопільське водосховище. Менш популярними, серед відвідувачів є заповідні об'єкти, дитячі майданчики, дачні ділянки та інші сільськогосподарські угіддя (рис. 2). На думку тернополян, основні функції зелених насаджень міста проявляються у тому, що вони сприяють відпочинку та відновленню сил, роблять місто привабливішим, допомагають покращити стан довкілля, виступають основним місцем зустрічей та спілкування людей (рис. 3).

Рис. 2. Типи зелених зон та їх відвідуваність серед тернополян

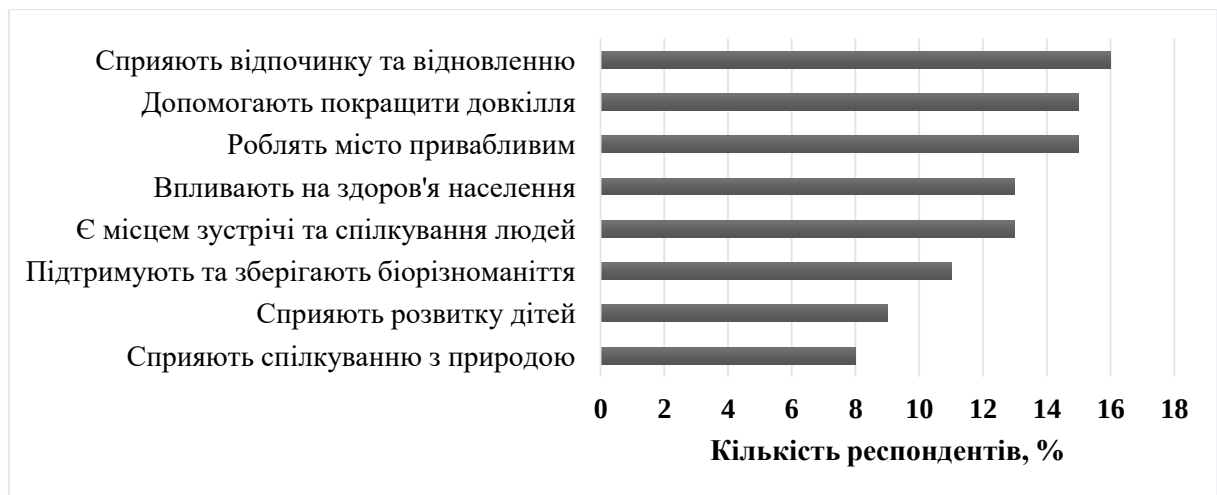

Рис 3. Функції зелених зон м. Тернопіль

Виходячи із основного функціонального призначення зелених насаджень, тернополяни найчастіше прогулюються у зелених зонах, спілкуються з іншими людьми, проводять пікніки та фотографуються (рис. 4). За результатами опитувань, найменше мешканці м. Тернопіль займаються танцями у зелених зонах, грають в настільні ігри, збирають ягоди і рослини, вигулюють собак.

Рис 4. Типи використання зелених зон у м. Тернопіль

Серед опитаних респондентів більшість вважає основною проблемою зелених зон міста Тернопіль – відсутність відповідної інфраструктури, зокрема вбиралень та контейнерів для сортування відходів. Також актуальними є проблеми засміченості і захаращеності територій, вандалізм і графіті. Найменш актуальним у зелених зонах міста є проблеми пов’язані із небезпечними тваринами та комахами, отруйними рослинами та галасливими дітьми (рис. 5).

Рис 5. Основні проблеми зелених зон міста Тернопіль

Отож, за результатами інтернет-опитування населення міста Тернопіль, встановлено, що основне функціональне призначення зелених насаджень

міста полягає у сприянні відпочинку мешканців та покращенні стану довкілля. Також зелені насадження роблять місто значно привабливішим та позитивно впливають на здоров'я його мешканців. Найбільш інтенсивно тернополяни використовують такі природні комплекси міста як парки, сквери, водні об'єкти (водосховище), приватні сади і городи, дачні ділянки та інші сільськогосподарські угіддя.

Заняття, які тернополяни найчастіше виконують у зелених зонах міста це, насамперед, піші прогулянки, спілкування з іншими людьми, фотографування, проведення пікніків, спостереження за природою та заняття спортом. Основними проблемами зелених зон міста Тернопіль, на думку тернополян, є відсутність відповідної інфраструктури, особливо вбиралень, засміченість та захаращеність територій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вернігорова Н. Аналіз організаційно-економічного забезпечення міських парків України на основі опитувань. *Економіка та право*. 2022. №3. С. 85-96.
2. Гродзинський М.Д., Корогода Н.П. Чинники сприйняття та оцінка проблем зелених зон Києва його мешканцями. *Український географічний журнал*. 2023. №1(121). С. 15-22. DOI: <https://doi.org/10.15407/ugz2023.01.015>
3. Кузик І. Оцінка рекреаційної ємності зелених зон міста Тернопіль. *Proceedings of the 3rd International scientific congress of scientists of Europe*. Premier Publishing s.r.o. Vienna. 2019. С. 577-584.
4. Кузик І. Оцінка функціонально-просторових параметрів комплексної зеленої зони міста Тернопіль. *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені І. Огієнка. Серія «Екологія»*. 2020. №5. С. 58-69.
5. Кузик І. Комплексна зелена зона міста Тернопіль: геоекологічні засади сталого функціонування. Монографія. Тернопіль. Осадца, 2023. 220 с.
6. Стольберг Ф. Екологія міста: посібник. Київ: Либра. 2000. 464 с.